

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Cf. regulamentului de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de Publicații al Trib. Târnava-Mici sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 500 Lei

Pe 6 luni . . . 280 Lei

Pentru străinătate 1000 Lei

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Domnului să ne rugăm

(+). Mult poate rugăciunea chiar și a unui singur drept. Dar când zeci și sute de mii înalță spre ceruri, din inimi curate, aceeaș cerere duiosă, ca toți creștinii să fie una în credință, câtă nădejde de izbândă a gândului acestuia preasfânt nu-i îndrituită?

Și asta se face, în zilele de 18-25 Ianuarie a fiecărui an, de o vreme încoace, în largul lumii creștine: mulțime nenumărată de catolici, anglicani și ortodocși se roagă Atotputernicului, să vină cât mai îngrabă ziua când zidurile despărțitoare dintre frați se vor prăbuși și cei vremelnici înstrăinați, și poate chiar învrăjmășiți, se vor îmbrățișa cu frățescă iubire, preamărind cu un glas și într'un gând pe Părintele luminilor. Piedeci mai stau multe în calea acestui dor sfânt. Dar nu sunt de netrecut. Puntea de legătură va face-o, pe îndelete dar sigur, rugăciunea fierbinte. Fiii sufleșteți ai Sf. Părinte dela Roma se vor ruga, în zilele pomenite, pe rând: pentru întoarcerea tuturor oilor rătăcite la staulul lui Hristos; pentru răsăritenii neuniți; pentru întoarcerea anglicanilor; pentru protestanții din Europa; pentru protestanții din America; pentru creștinii cei răi; pentru convertirea evreilor, iar la urmă pentru creștinarea păgânilor, mai ales a mohamedanilor.

Preasf. Iuliu al Clujului — ca de altfel toți chiriarhii noștri — leagă de suflet preoților săi să pregătească din bună vreme credincioșii să țină serios și conștient această octavă mondială de rugăciune. Trecând la amănunte, rânduește că, „în fiecare an, ținându-se seamă de intențiunea zilei, se va celebra în fiecare zi un serviciu religios, care poate consta din Sfta Liturghie, sau Paraclisul Maicii Domnului, alternându-l cu Canonul către Domnul Nostru Isus Hristos, ori cu vecernia, sau cu rugăciunile dela Litie. În caz excepțional, când nu s'ar putea ține alt serviciu, se va recita de cinci ori Tatăl Nostru, de cinci ori Născătoare de Dumnezeu, și de cinci ori Mărire Tatălui. Serviciu complet pentru „octavă“ se găsește în broșura „Ca toți să fie una“, și în Anuarul Uniunii misionare pe 1941, pe care-l recomandăm. La finea acestor servicii se va recita rugăciunea specială, ocazională: „Adu-ți aminte Doamne, de Biserica Ta, și o scapă de toate relele și o desăvârșește în dragostea Ta adună-o din cele patru colțuri ale lumii și o sfințește pentru împărăția Ta, pe care i-a-ți gătit-o, că a Ta este puterea și mărirea în veci, Amin“. — În cadrul serviciului divin se va rosti o scurtă predică, ori alocuțiune“.

Preoțimea și credincioșii noștri, cu gândul la unitatea în credință a întreg neamului românesc, nu ne îndoin că-și vor face, și în aceste zile, datoria deplin. Și cel de sus să asculte ruga lor!

Pastorație modernă

Când întrebuițăm cuvântul „modern“, înțelegem pastorația potrivită împrejurărilor și vremilor de azi.

De altă parte scrisul de față nu intenționează să dea notă „bună“ sau „rea“ preoților din cura animarum, după cum se arăta deunăzi cam revoltat un preot pentru îndrumările, ce se dau în domeniul religios și de alți preoți, cari nu sunt superiorii lor imediat bisericesti! Cele ce urmează sunt indicații, cari arată cam ce s'ar putea face spre a se evita primejdia, ce ne amenință fizicește și mai ales sufletește. La înlăturarea acesteia fiecare preot, mic sau mare, experimentat ori mai puțin inițiat, e nu numai în drept, ci e chiar obligat să contribuie cu ceva, spre a scăpa de răspunderea ce apasă asupra tuturor, cari poartă în suflet grija mântuirii propriie, precum și a sufletelor încredințate lor.

Cu prilejul aranjării unei arhive, am dat peste diferite registre de ale percepției. Într'unul era descrisă activitatea zilnică a agentului de urmărire, arătând amănunțit tot ce a făcut în ziua respectivă la birou sau colindând pe la contribuabili. Deasemenea și la armată este fixat ce trebuie să se facă în fiecare zi, ca instrucție, lucru, conferințe, jocuri etc.

Mi-am zis atunci: ce bine ar fi să existe și la preoți o dare de seamă cel puțin săptămânală sau și numai lunară despre tot ce-a lucrat în acel interval pe teren religios, cultural, pastoral etc. Condica funcțiilor sacre nu arată tot ce a făcut sau ar trebui să facă un preot. E adevărat și aceea, că mulți dintre cei cari fac astfel de însemnări zilnice, dau uneori date ireale, pentru că e greu să le termine atâtea încredințări, câte li se dau mai ales în funcțiile administrative.

În cele bisericesti însă ar fi vorba de o programă analitică asemenea celei școlare cu materii, ori de educație, excursii, vizitarea cvartirelor, consfătuirea cu părinții acasă ori la școală etc.

În pastorație, afară de serviciul liturgic zilnic și afară de orele de catehizație dela școala primară, ar mai trebui o influințare sistematică a tuturor credincioșilor, cari prin gruparea lor în diferitele organizații de azi, mai ușor ar putea fi îndrumate pe calea cea mai bună. — Astfel azi pe lângă diferitele școli mai avem cursurile extra-școlare, unde intră și servitorimea, apoi cursurile de ucenici și ucenice, premilitarii, militarii etc.

Pân'acum s'a scris mai mult despre catehizația dela școala primară și s'a trecut peste îndatorirea preotului de a povățui și sufletele adulților, asupra cărora trebuie activat cu mult mai mult, căci aceștia sunt

într'o măsură mai mare supuși ispitelor, ce-i îndepărtează de biserică și le slăbesc sufletele și de multeori și trupurile.

Unde mai punem că și azi mai dăinue în unele sate părerea, că tinerii din cauza păcatelor ori a lipsei lor, se socotesc nevrednici sau dispenzați de a se mai mărturisi până la căsătorie, iar atunci amână taina până la bătrânețe!...

Prin urmare, în programa analitică a preotului trebuie să se găsească timp și modalitate de a sta de vorbă și cu extrașcolarii, servitorii, ucenicii din sat ori din oraș, cari vin des pe acasă, cu premilitarii, nu numai Dumineca, în care preotul e încărcat cu celelalte servicii obișnuite, ci și în alte zile și mai ales seara, când îi găsește pe acasă.

Dacă asupra unora nu se poate influența direct, se poate folosi de ajutorul părinților, fraților sau alte persoane evlavioase, cari nu-și pregetă a face ceva pentru binele sufletesc al deaproapelui. Cărți de rugăciuni, chipuri sfinte, cărți bune de cetit, jurnale religioase chiar folosite, scurte alocuții fie și pe stradă și alte modalități, ce variază după timp, ocupații, localitate și depărtare, contribuie mult la îndreptarea lor. În privința aceasta ne servește ca exemplu Reuniunea Mariană dela Iași Moldova, care și-a împărțit orașul în sectoare, ca membrele Reuniunii mai devotate să poată supraveghia viața morală, culturală, socială și sanitară a familiilor mai necăjite, pe care le cercetează cât se poate mai des, dându-le chiar sfaturi economice și casnice.

Firește, întâi e bine să fie la fiecare parohie un tablou nominal al tuturor credincioșilor, făcut pe baza „Foi Familiare“, dacă aceasta e la curent, și complectat an de an cu schimbările, ce se produc la începutul anului bisericesc cu școlile, iar la Bobotează cu intrarea în diferitele servicii. Că nu e prea greu a se face un astfel de tablou cu numele, vârsta, ocupația, starea civilă, sanitară, culturală și economică a tuturor credincioșilor, mi-s'a dat să văd la un „pastor“ luteran al unui orașel, care mi-a arătat câți credincioși are, de unde au venit, ocupația anterioară și prezentă, școala terminată situația economică, sanitară etc. Am rămas uimit de exactitatea datelor asemenea celor dela recenzământ, pe când situațiile celorlalte biserici erau mai mult date vagi și cu aproximație.

Dacă la percepție este urmărit anual fiecare contribuabil pentru darea, ce-o are de plătit la diferitele rubrici și chiar cu scăderile ce i-se fac, oare nu s'ar putea urmări și viața sufletească a fiecărui credincios, dacă vrem să fie membru viu al bisericii?!!

În biografiile diferiților preoți catolici se poate citi cum aceștia țineau evidență de fiecare suflet creștin catolic, oricât îi era parohia de împrăștiată și comunicația de grea.

Ca să nu pomenesc de alte biografii, cred, că cine a citit pe „Dămiian Leprosul” a rămas adânc impresionat de modul, cum acesta alerga după fiecare oiță și întindea balzamal vindecător al vorbei, al faptei, al ajutorului neprecupețit chiar și când el însuși avea nevoie de ajutorul altora.

Deasemenea, răsfoind arhiva protopopiatului Bistra—Roșia—Zlatna pe anii 1800—1870 am găsit tablouri anuale ale diferitelor parohii cu numele fiecărui credincios, etatea, religia, ocupația, starea civilă, culturală etc. Să nu se uite, că acei preoți au trăit înainte de noi cu aproape 150 ani!

Așa a fost întotdeauna preotul catolic de ori unde. Așa trebuie să fie și preotul român unit de azi, căci are pregătirea necesară, timpul trebuincios, mijloace de transport, darul lui Dumnezeu. Nu-i mai trebuie decât o inimă caldă în dragostea fierbinte față de Dumnezeu și sinceră față de deaproapele. Mitropolitul Șuluț scria la 1835 unui protopop astfel: „Să urmărim pe Hristos și cu înaltă inimă să nu băgăm în seamă bârfele nepriecătoare, arătând cu îndrăzneală adevărul Evanghelic”.

Atâta tot se cere — și se poate face și la noi pastorație corespunzătoare vremilor de azi.

Leonte Opreș

Mila creștină în umbra grațiilor... Să dai — fără să aștepti nimic în schimb; să dai cu toată căldura de care e încălzită generozitatea inimei tale, iată cea mai sublimă interpretare a imboldului carității creștine.

Să dai, mai ales, acolo unde bucuria praznicului luminat al Nașterii Domnului e umbrită de grațiile unui destin amar..., însemnează a înobilă ofranda ajutorului tău, umanitar, cu spiritul unei excepționale înțelegeri și aprecieri a durerilor omenești...

De aceste gânduri trebuie să fi fost călăuzit vrednicul protopop al bisericii noastre din Dumbrăveni, când — și în acest an, urmând un obicei samaritan, întărit cu căldură de adevărat duhovnic, an de an, în su-

fletul credincioșilor a făcut apel la jertfa tuturor românilor uniți, pentru a duce în umbra penitenciarului din localitate bucuria Celui născut în peștera din Betleem. Cu o jărnicie, care cinstește și înaltă ființa comunității noastre confesionale și un entuziasm plin de o adevărată lumină creștinească, credincioșii bogăți și săraci, au strâns la biserică o mare cantitate de alimente, care apoi au fost duse la penitenciar și distribuite, sub grija d. prot. Gh. Simu, la cei peste 400 deținuți, de către mai multe echipe de bărbați și femei.

În acordurile cântecelor religioase, executate cu un deosebit simț artistic de către corul deținuților, mâini creștinești au întins peste noaptea gândurilor grele raza unei înduieșetoare înseninări... și, poate că, acolo, departe, ... în ieslea săracă, Cel ce se naștea pentru vindecarea durerilor omenirii, va fi tresăltat de-o tainică și luminoasă bucurie... (A. Șara).

Suflet sănătos!

Din cuvântul de învățătură al Preasf. IULIU HOSSU de Anul Nou

[...] Gustați și vedeți că bun este Domnul: Pâinea cea cerească și paharul vieții. De aici au sorbit părinții voștri, moșii și strămoșii voștri putere de viață. S'au împărtășit din viața Domnului Isus și, îndreveniți dumnezeiește, au străbătut veacurile, cu biruință. Ați moștenit dela ei cea mai scumpă și netrecătoare moștenire: *credința și iubirea lui Hristos*. Le-ați moștenit sufletul creștinesc. Prețuiți-l. Treziți toate puterile lui întru voi. Trăiți cu sufletul lor, urmând cu sfințenie tradițiile străbune. Aproape de Domnul, aproape de sufletul Lui, aproape de altarele Lui sfinte. Strâns uniți în jurul Bisericii Domnului, Cetatea nebiruită alui Dumnezeu și cetatea ființei noastre.

Fericit am cutreerat dealungul și dealatul eparhiei, pentru a vă da îmbrățișarea părintească și a primi îmbrățișarea sufletului vostru. Am fost mângăiat, peste măsură, aflându-vă așezați puternic în credința lui Dumnezeu și însuflețiți de dragostea Lui, sub

ocrotirea Maicii Preacurate. Am văzut pe toți Frații întru Hristos în mijlocul miilor, a multelor zeci de mii de credincioși, în slujba sfântă, incredințată lor. V'am îmbrățișat pe toți cu binecuvântare, pentru întărirea și îmbărbătarea tuturor în Hristos Isus Domnul nostru. Am chemat să înălțăm cu toții lumina lui Hristos în suflete, în ceasurile de încercare a lumii, pentru a nu rătăci dela calea vieții. Cu cât este întunerecul mai mare cu atât mai sus trebuie să se înalțe lumina lui Hristos în suflete și în viața obștei credincioșilor, ca nici unul să nu piară, ci să aibă viață întru Hristos. Domnul este aproape, numai noi să nu ne îndepărtăm de El. Rămâneți așa, frumoși în fața Domnului, sănătoși întru sănătatea harului dumnezeesc, puternic așezați în credință și nebiruiți întemeiați pe sufletul Domnului.

În cumpăna vremilor cumplite se aruncă sufletul neamurilor. Să păzim sufletul sănătos. Acesta hotărăște.

La sfârșitul unui an greu să-I mulțumim Domnului pentru ajutorul său sfânt, de care ne-a făcut parte. Tot darul dela Domnul, toată puterea dela El. Cu cât este mai mare greutatea, cu atât este mai mare și ajutorul. Cu atât mai aproape Domnul. Lăudat și preamărit să fie Domnul Isus în veci. Amin. Iar acum de pe pragul noului an ne aruncăm privirea înainte. Este un an greu care începe. Este an și acesta de înfricoșat războiu. Înzădar vom încerca deslegarea tainelor lui. Deslegarea este la Dumnezeu, Cel Atotputernic. Un lucru însă știm. Pe calea noului an, acolo este Isus Domnul: *Calea, Adevărul și Viața*. Isus cel bun, cel milostiv, cel iertător, iubitorul de oameni Isus. Isus preabunul samaritan, care ridică pe cel rănit, îi leagă ranele și îi poartă bună grijă. Părintele orfanilor, ocrotitorul văduvelor, sprijinitorul bătrânilor, lumina tinerilor. Inima preasfântă și iubitoare a tuturor. Acelaș, care a șters toată lacrima dela toată fața. Acelaș care a vindecat toată boala și toată neputința întru popor. Acelaș, care cu pași frumoși a cutreerat dealungul și dealatul Galileea și Iudea, binevestind Evanghelia împărăției, binevestind pacea. Acelaș, care a luat pruncii în brațele

FOIȚA „UNIRII”

Gânduri de Crăciun *)

E aproape, din ce în ce mai aproape ajunul, seara în care copiii niși, cu suflet de zăpadă, ochi de stelute și glas argintat de clopoței, readuc din străfundul vremurilor atmosfera în care s'a intrupat copilul divin.

Ne spune glasul lor că era o peșteră rece, un staul, căci atât voise omenirea să-I ofere Mântuitorului ei, și acolo voise El să coboare.

Ar fi putut să se nască într'un palat, și totuși El a preferat peștera. Peștera care e începutul Calvarului, Calvarul prin care noi am fost mântuiți...

În simplitatea aceea umilă a peșterii, acolo s'a întâmplat negrăita minune a intrupării misterul care depășește puterea de înțelegere a oamenilor, misterul în care natura divină se unește intim cu natura umană pentru a da naștere Omului Dumnezeu.

Acolo în simplitatea umilă a peșterii, s'a întâmplat jertfa aceea enormă prin care a doua persoană dumnezească, renunțând la

majestatea sa divină, se coboară până la firea omenească pe care și-o însușește, îndumnezeind-o în persoana Sa. Doamne, cât de negrăit de mare e minunea, când căutăm s'o cuprindem cu gândul: Dumnezeu coboară pe pământ... Dumnezeu intră în lumea pământenilor, începând viața omenească dela primii ei pași, copilăria... Acceptând să aibă o mamă, însă o mamă fecioară, pentruca de pe brațele ei imaculate să binecuvinteze omenirea pentru mântuirea căreia s'a născut.

Știm cât L-a așteptat lumea cu sufletul însetat după Mesia, și totuși câți nu L-au recunoscut atunci când a venit... căci fiind cu mintea plină de inchipuirile deșarte ale lumii. Îl așteptau să apară pe un tron regesc, neștiind că împărăția Lui e în ceruri...

Și așa a voit Mântuitorul să vină în lume, îmbrăcat în haina umilinței, pentruca pe noi să ne ridice, sărac pentruca pe noi să ne îmbogățească cu harurile sfințeniei, generos pentruca să ne învețe cum trebuie să fim, nevinovat, copil ca să ne atragă prin unica strălucire a purității Lui.

Așa umil, sărac, generos, nevinovat, revine Isus pe pământ nu numai odată pe an la Crăciun, ci în fiecare clipă, gata să coboare în fiecare suflet care I se oferă, chiar dacă sufletul acela nu e decât cea mai umilă peșteră, cel mai smerit staul.

Revine Isus, după care sufletul nostru

însetează, și noi de atâtea ori nu-L recunoaștem și îl respingem. De atâtea ori, peștera sufletului nostru e atât de înghețată încât nu-L poate primi nici măcar ca acel staul încălzit de respirația domoală a dobitoacelor.

Și Isus, știind că suntem nepregătiți ca să-L primim, voinde să vină, trimite la geamul căsuțelor noastre copii cu suflet de zăpadă și glas de clopoței, ca să vestească.

...Fulgii clipelor cad, cad tot mereu în valul vremii, ochii trupului se închid încet; în lumina din noi, din peștera sufletului nostru, coboară însuși Dumnezeu...

E real ca și în peștera de acum aproape două mii de ani, căci se naște zilnic pe altarele bisericilor sub vâlul euharistic, pentru a putea pătrunde în sufletele noastre. Se naște pe altare tot atât de umil și ascuns ca și acum două mii de ani. Poate așa se explică faptul că mulți încă nici azi nu-L recunosc... nu-L bagă în seamă, caută alt Mesia...

Și de aceea, odată pe an mai trimite Isus copiii cu colindul să ne vestească sosirea Lui... doar noi, trebuie să ne mai pregătim sufletele pentru a primi vestea bună adusă pe aripa colinzilor în seara de ajun, care e aproape... din ce în ce mai aproape.

Doina Nistor
studentă în medicină

*) Citită la serbarea de Crăciun a „Astrului” Sibiu.

Sale și i-a binecuvântat. Acelaș, care a rostit cuvântul de îmbărbătare de atâtea ori: Nu te teme, numai crede, chiar și în fața morții. Care a rostit cuvântul biruinței Sale: În lume scârbă veți avea, dar îndrăzniți, căci Eu am biruit lumea [...].

Sfintele misiuni în biserica noastră

— Inceputul lor —

(2)

Organizarea Sf. misiuni

După acest început de misiuni sfinte în Ardeal, Banat, Maramureș, Bihor și Arad, marii bisericii purced la organizarea sf. misiuni în Reuniuni pe Dieceze, adică reglementează prin statute rostul și activitatea sf. misiuni. Cu aceasta începe adevărata viață a sf. misiuni.

Prima organizare se face la Blaj în 1900, sub numirea: „Reuniunea de misiuni sfinte a preoților din Arhidieceza gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș”. În 26 paragrafi se concretizează toate celea necesare pentru o muncă rânduită și cât mai rodnică.

În Dieceza Gherla, azi Cluj, se face organizarea în 1912 August 27 sub Nr. 6776, în ședința Consistorială, cum cetim în istoria Diecezei scrisă de Dr. Victor Bujor la pag. 480.

La Lugoj s'a format Reuniunea de misiuni în 1922, după cum cetim în darea de seamă din 20 Aug. 1943 publicată în Unirea, unde se scrie: „În cadre festive s'a comemorat împlinirea alor 20 ani dela înființarea Reuniunii de misiuni, din Eparhia Lugojului”. N'am putut afla data organizării în dieceza Oradea și Baia-Mare. Istoria Diecezei Române Unite a Orăzii Mari de Dr. Iacob Radu 1932 nu vorbește de loc despre sf. misiuni în Dieceza de Oradea.

Cum și cât s'a muncit de sf. misiuni după organizare în Reuniuni diecezane până azi, se poate vedea în cronica pe care o poartă fiecare Reuniune diecezană. Din aceasta cronică a comunicat Reuniunea dela Lugoj că în 20 ani s'au ținut misiuni în 283

parohii, că la aceste misiuni și-au curățit sufletul și s'au împărtășit 59810 credincioși.

Remarc din activitatea Reuniuniilor de misiuni: Exercițiile spirituale pentru preoți, pentru învățători, pentru profesori și pentru popor.

Mai remarc începutul literaturii misiunare. Întâiu prin traduceri: „Mântuiește-ți sufletul”. Apoi atâtea îndrumări apărute în „Cultura Creștină”, și în „Unirea”. Iar Reuniunea de misiuni dela Lugoj a scos o serie de broșuri minunate, de cel mai mare ajutor preoților la misiuni și în pastorație. Mult au ajutat în timpul din urmă sf. misiuni Părinții călugări, a căror rol principal în sânul neamului acesta este: să țină sf. misiuni.

Dacă vom cerceta bine activitatea Reuniunilor de misiuni, vom constata că mulți preoți: mari și mici, cunoscuți și necunoscuți au trudit în ogorul sf. misiuni ca predicatori, mărturisitori, slujitori ... cărora li-se cuvine tuturor recunoștință, pe care de sigur că numai Dumnezeu le-o va da după dreptate. Dar dintre toți cari au muncit până azi s'au distins mai ales doi: Păr. Ștefan Roșianu și Dr. Nicolae Brnzeu. Ambii au stat în slujba sf. misiuni chiar cu primejdia vieții. Au predicat, au mărturisit, au apărut, au scris, au condus sf. misiuni. Au dovedit atâtea zel și perseverență încât sunt vrednici de admirat.

Am scos în relief dragostea lor excepțională față de sf. misiuni, pentru că au arătat-o. Primul muncind 34 ani — până în clipa morții — cu hărnicie de albină, iar al doilea asemenea de 20 ani conduce cu atâtea râvnă sf. misiuni și rugăm pe Domnul să îl ajute încă mulți ani să o conducă.

Am voit să o scot și pentru alt motiv. În unele cercuri este azi un curent ostil preoțimei căsătorite. I-se aduc fel de fel de învinuiri. Mai pe șoptite, mai la ureche, ba chiar în public. „Că nu ar fi zeloasă, că nu ar fi jertfitoare”... În cartea „Mărgăritar Evanghelic” la pag. 88 cetim: „Câți din preoți — căsătoriți — pentru a-și îmbunătăți starea materială, nu ar săvârși atâtea acte de simonie în administrarea Sfintelor Taine, după

cum de fapt știm că o fac. Vor fi abuzuri de lăcomie și printre celibi, niciodată însă nu vor fi în acel număr ca printre cei căsătoriți”. Și cartea are aprobarea Superiorității bisericești! Toți știm însă că atât Ștefan Roșianu cât și Păr. Dr. Nicolae Brnzeu sunt din tagma preoților căsătoriți.

Ca închiere a acestor considerațiuni asupra sf. misiuni, a începutului lor și a muncii de 40 ani în biserica noastră, credem că e necesar să ne gândim și ce ar trebui să se mai facă în viitor în cadrele Reuniunilor de misiuni sfinte.

Câteva modeste propuneri

Rev. Dr. Nicolae Brnzeu să binevoiască a face un apel către preoții cari apreciază rostul sf. misiuni, să se întrunească cât mai urgent în o consfătuire, pentru a discuta trecutul și a face plan de muncă pentru viitor în cadrele Reuniunii de misiuni.

Azi când trăim vremuri grele, dureroase, necreștine, neomenști chiar, azi când vedem atâtea ură între oameni, devastări și omoruri; când constatăm că iubirea adusă de Mântuitorul lumii a dispărut chiar și din sufletul celor mici și nevinovați, sf. misiuni sunt dintre mijloacele de regenerare și refacere celea mai eficiente și mai sigure.

Să se editeze o revistă cu îndrumări misionare: adecă cum să se pregătească terenul sf. misiuni, cum să se țină și mai ales cum să se continue munca pastorală după misiuni.

Să-și organizeze fiecare dieceză cel puțin câte o casă, în care intelectualii noștri să se poată retrage din când în când pentru a-și vedea de sufletul lor. Și alte inițiatives se pot lua în aceasta consfătuire.

În tot cazul, la împlinirea alor 40 ani dela ținerea celor dintâi misiuni sfinte în biserica noastră — 4 Dec. 1903, trebuie să facem un nou pas înainte în organizarea și desăvârșirea acestei opere binecuvântate de Dumnezeu și mântuitoare de suflete.

(Sfârșit)

Iuliu Căpâleanu
protopop

Un talent pierdut: Nicodim Ganea*)

Cine trece pe străzile Blajului, va întâlni desigur un om îmbrăcat în straie sărăcăcioase, cu o pălărie cu boruri largi, ferindu-se timid și de un copil (o timiditate ce pare stranie la omul mare), modest și tăcut. Este compozitorul Nicodim Ganea, retras aici ca să-și poarte bătrânețea în cadrul în care odinioară își începuse cariera de profesor de muzică. O soartă tragică a aruncat nu știu ce negură peste mintea sa luminoasă și acum, cufundat într-o tristețea fără de leac, Nicodim Ganea caută fantomele antichității romane în noaptea în care-și duce viața. Stă de vorbă cu Virgilius, identificând după criterii strict personale figura marelui poet latin în contururile dealurilor, în profilul norilor sau în cine știe ce aspecte capricioase ale naturii [...]

Se crede un traducător perfect al lui Virgilius și ziua întreagă, cu epopeea lui Virgilius subțioară și cu un carnet de desen, în care-și fixează în linii încălțite viziunile, cutreeră câmpiile și dealurile din jurul Blajului, poposind din loc în loc spre a se uita fix în zarea care lui îi spune mai multe decât oricărui om sănătos...

Și n'a fost totdeauna așa! Ba, odinioară

a fost una din speranțele muzicii românești. Să urmărim puțin viața aceasta sbuciumată, întunecată de un tragic destin.

Nicodim Ganea s'a născut în 14 Aprilie 1878, în comuna Bistra, din Munții Apuseni. Preotul local îl învață notele muzicale, apoi îl trimise la Blaj ca să învețe cântările bisericești și să devină cantor în satul său.

În Blaj se impune profesorilor ca un mare talent, studiaza muzica cu Iacob Mureșianu, iar cântările bisericești le învață cu Ionaș și Papiu. Dovedește atâtea simț muzical, încât i-se face favorul să fie primit la Școala normală (pe atunci numai cu clase superioare), deși nu avea la bază cursul inferior de liceu. Aici organizează primul cor al acestei școli și cântă compoziții proprii: *Sentinela română*, balada *Stroe Plopan*, etc.

După terminarea Școlii normale (1903—4), — cu sprijinul moral și material al Mitropoliei Blajului, este trimis la București, la Conservator. Aici studiaza cu Kiriac și Castaldi. Se impune profesorilor săi ca un talent muzical de mari speranțe, iar colegii săi recunosc în el un suflet pe care Dumnezeu l-a inzestrat din belșug. Amintim dintre colegii săi pe: G. Cucu, N. Ottescu, D. Cuclin, Caranica, Croitoru, Gh. Pavel, Simonis, ș. a. Este sprijinit mult de Kiriac. Activează în Societatea corală „Carmen”, condusă de Kiriac. Încă fiind student, i-se cântă compozițiile în

cadrul concertelor Societății „Carmen”. *Pastorala* (Din poiana Vadului) o cântă însuși autorul, în calitate de solist al corului „Carmen”. Până azi, aproape toate manuscrisele compozițiilor sale se află la corul „Carmen” din București.

Intors la Blaj, după terminarea Conservatorului, n'a putut să-și nostrifice diploma, întru cât la București erau numai trei ani de studii. A plecat la Budapesta să facă anul de compoziție (1908—10). Dela Budapesta a venit iar la Blaj, dar nu poate ocupa o catedră, fiind o singură catedră de muzică, cea pe care o deținea Iacob Mureșianu. Deceționat, pleacă din Blaj la Aiud, Șard, Abrud, Bucium Șasa, Roșia, organizând coruri. O soartă rea îl urmărește [...] După război funcționează câțva timp ca profesor de muzică la Școala normală din Blaj, apoi se pierde definitiv în reveriile lui de om nenorocit.

Dela Nicodim Ganea ne-au rămas câteva compoziții muzicale de valoare: *Revedere* (Mihail Eminescu), *Pușorul*, *Pastorala (Din poiana Vadului)*, *Du-te dor*, *Țarina*, *Mărită-te mândra mea*, etc.

Ce s'ar mai putea face? Pentru om, aproape nimic. Dar pentru opera lui s'ar mai putea face ceva. Să se publice compozițiile lui reușite, cu o schiță biografică și un studiu critic introductiv, ca marele public să ia cunoștință și în acest mod de realizările acestui

*) Rânduri publicate în „Dacia reditva”, No. 7—10 din 1943

Colțul AGRU-lui

Dela Comitetul de Direcție al Agru-lui. Reuniunile mariene ale elevilor și ale elevelor de școli secundare fiind un important izvor de viață spirituală și morală și-o pepinieră de intelectuali credincioși pentru ziua de mâine, domnii profesori de religie sunt rugați cu insistență să organizeze pretutindeni, la toate școlile unde au elevi, asemenea reuniuni active. Dacă ar întâmpina undeva piedeci din partea oricui, sunt rugați să încunoscînteze despre aceasta Comitetul Central al Agru-lui (Timișoara, Str. Gen. Domășneanu 15, etaj).

București. Reuniunea „Sf. Maria“ — înființată și susținută de zelul și energia inepuizabilă a doarei M. Angelin — a împlinit doi ani de viață. Din acest prilej, Păr. M. Todericiu ține să încreșteze în „Buletinul parohiilor române unite“ din Capitală câteva din inițiativele și realizările ei mai de seamă.

Aflăm, astfel: că această harnică grupare susține și îngrijește cultul nostru în capela din strada Linștei. Prin stăruințele ei s'au deschis cultului nostru capela latină a Institutului „Pitar-Moș“ și cea a spitalului „Sf. Vincent de Paul“. Reuniunea are un bun atelier de ornate bisericesti (în Str. Știrbei Vodă Nr. 74) unde lucrează înseși membrele, în fiecare Marți d. m. Un alt atelier de lucru benevol în str. Modestiei 51, pentru femeile din cartierul Costeasca. — Catehizarea copiilor, la capela din Pitar-Moș și Costeasca, este una din acțiunile ei cele mai frumoase. În legătură, se amintește că de aici a plecat pentru capitală inițiativa, atât de rodnică, de a sărbători prima sfântă împărtașanie a copilașilor. — Este de sine înțeles, că asociația participă cu mult zel și la acțiunea caritativă, căutând să aline cât mai multe suferințe și să îmbânzească greul mizeriei unde numai poate. Din aceleași preocupări face parte inițiativa de a fi trimis și susținut, astăvară, șase copilași plâpânzi dela catehism, în colonia de vară dela Timiș. — În urmă, se cade remarcat deosebit gândul bun de a fi trimis pentru studii la „Micul Seminar“ din Beiuș, un românaș desghetat din parohie, în timp ce o fetiță urmează — îngrijită de aceeași Reuniune — comerțul la Inst. „Notre-Dame“.

Felicitând Reuniunea și pe dș. Angelin pentru tot ce au izbutit în acest trecut scurt dar bogat, le urăm ani mulți înainte și bogate haruri dela Domnul!

Baia de Criș. Din inițiativă proprie, Reuniunea Femeilor Române Unite din *Baia de Criș*, s'a alăturat strădanilor Direcțiunii Școlale Primare locale, (Director: Tedor Crețu) și, în cadre sărbătorești, a distribuit darurile sale, copiilor nevoiași dela această școală. Valoarea darurilor constatatoare din: hăinițe, alimente, zaharicale, lemne de foc și bani, s'au ridicat la suma de 15.000 Lei. Repartizarea darurilor de „Moș Crăciun“ a avut loc într'un cadru sărbătoreț, cu program religios, cu care ocazie, pe lângă celelalte puncte din program, Păr. V. M. Ungureanu, a rulat (Proiecții fixe) „Nașterea Mântuitorului“ cu explicații biblice, în folosul sufletesc al elevilor de școală și al numerosului public participant la tradiționalul Pom de Crăciun al Școlalei Primare.

talent muzical. Din câștigul vânzării s'a i-se dea omului o sumă care să-i acopere micile nevoi materiale. Căci trăiește modest, ba chiar sărăcăcios!

În ce privește nevoile sufletești, se pare că oamenii nu le mai pot ajuta. Din lumea lui de gânduri și imagini, nimeni nu-l va mai putea scoate. Prea s'a afundat printre umbrele vremii antice, prea s'a întors cu mii de ani îndărăt! Timpul nostru nu-l mai atrage, muzica i-se pare o preocupare de mică importanță, oamenii de azi îi sunt streini.

Nicodim Ganea trăiește fizicește printre noi din bunavoința câtorva oameni de inimă, dar sufletește de mult s'a despărțit de noi. Poate el să se simtă fericit în lumea lui, dar noi regretăm pierderea unul talent, unui talent care ar fi putut deveni mare, dacă urși-toarele i-ar fi fost mai favorabile!

Radu Brateș

țiți și răspândiți

„UNIREA“

Știri mărunte

† **Alexandru Breban.** O știre laconică și tristă ne vestește, în clipa când încheiem această ultimă pagină a gazetei, că Păr. Breban, prepozitul Capitulului dela Baia-Mare, a trecut la cele veșnice. Viața românească din finutul îndurerat al Ardealului de nord încearcă o iovitură deosebit de grea. Decenii aearândul, Păr. Breban a fost unul din îndrumătorii ei cei mai de seamă și unul din stâlpii ei de rezistență. — Dumnezeu să-l numere între aleșii săi!

A murit președintele Academiei Române. Cunoscutul om de carte finală și de răspândire a cunoștințelor folositoare și în păturile largi ale celor simpli, prof. I. Simionescu, la vârsta de 70 de ani și mai bine, a trecut la veșnica odihnă, după o viață de încordată și rodnică muncă profesorală și scriitoricească. Autor de valoroase lucrări de geologie și paleontologie, el va trăi, totuși, în lumea scrisului românesc, mai ales prin operele sale: *Țara Noastră*, *Fauna României*, și *Flora României*. Dar și celelalte, o sumedenie, de cărți și cărțițele ce rămân după el, vor vesti multă vreme priceperea rară și aleasa-i dragoste de tot ce-i pământ și suflare românească.

Vești bune din Banat. De prasnica Nașterii Domnului, la *Dragșina* din eparhia Lugojului, a avut loc o duioasă *serbare creștină*, cu pom de Crăciun, cu 15 puncte de festival religios artistic și cu daruri de sărbători pentru 50 de copii de școală, 4 orfani și 2 orbi (acestora, pe lângă alte cele, li-s'a dat și îmbrăcăminte). Cu pregătirea acestei serbări s'au ostenit vreme de șase săptămâni Păr. Ioan Crișanu și soția sa doamna Valeria Crișanu, învățătoare. — În postul Crăciunului s'a înființat, la *Icloda* păstorită de Păr. D. Răsădeanu, Reuniunea Mariană de femei. Păr. I. Crișanu din *Dragșina* a rostit cu acest prilej potrivite cuvântări ocazionale. S'a spovedit și s'a cuminecat un număr frumos de persoane. Ca membre în nou înființata Reuniune au fost primite 20 de femei. — Ceeace pentru o parohie micuță ca *Icloda* e mult.

Locale. Dumineca trecută a predicat în catedrală Păr. *Liviu T. Chinezu*, rectorul Academiei Teologice.

Contele Ciano osândit la moarte? După cum e informată agenția *Rador* (12. I. 44), un tribunal extraordinar a judecat, la Verona, în 8 Ian. c., vina celor ce au semnat la vremea sa ordinul de zi ce a dus la cunoscutele răsturnări tragice din 25 Iulie trecut. Toți învinovații au fost osândiți la moarte, cu o singură excepție (Cianetti). Cu totul au fost rostite 18 astfel de sentințe capitale (13 s'au dat în lipsă), printre cei cinci osândiți, cari erau de față, se afla și contele Ciano, ginerele lui Mussolini, fost ministru de externe pe vremea arbitrajului dela Viena, și unul din cei mai înverșunați susținători ai lui. — Informațiunile de ultimă oră arată, că sentința capitală a și fost executată la începutul acestei săptămâni.

† **Iosif Bucur**, fost proprietar al librăriei și tipografiei „*Ardeleana*“ din Tg. Mureș, a trecut la cele veșnice în Brașov, unde a și fost înmormântat la 15 Decembrie 1943. — În veci pomenirea lui!

CARTI & REVISTE

GEORGE LESNEA: *Izvod*; poezii, 160 pag. 250 Lei.

Cunoaștem poezia d-lui George Lesnea din celelalte volume apărute până acum, precum și din traduceri din rusește, a Demonului de Lermontov și din acele minunate poeme din Esenin apărute chiar anul acesta. Valoarea și frumusețea poeziilor din „*Veac tânăr*“, „*Poezii*“, „*Ceaslov*“, „*Cântec deplin*“ nu se desminte nici în „*Izvod*“, unde găsim creații împlinite cari dovedesc încă odată bogatul talent al d-lui Lesnea. Spre pildă: „*Și-a zis moartea*“, „*Octomvre*“, „*Toamnă*“, „*Vagabonzii*“, rămân neîntrecute. Ceea ce dovedește că tânăra generație are viguroși reprezentanți.

AL. CIORĂNESCU: *Teatrul românesc în versuri*. 270 pag. Prețul 250 Lei.

Volumul d-lui Al Ciorănescu e chiar binevenit pentru iubitorii de teatru care pot urmări prin el evoluția întregului nostru teatru în versuri. Cartea lipsea până în prezent și apariția ei nu poate decât să ne bucure. Piese sunt urmărite dela primele manifestări care au pornit dela Blaj (cea dintâi piesă de te-

în limba română ar putea să fie cea Ocissio Gregorii Vadae, curioasă compoziție studentească ieșită din școlile dela Blaj și care înfățișează un ciudat amestec de amintiri școlărești și de reminescente folclorice“, pag. 17) sunt studiate cele apărute sub influință streină. Ca autorul să ajungă până la manifestările originale ale teatrului în versuri, până la Despot, Vlaicu Vodă sau V. Eftimiu și d. Blaga. Studiul se remarcă printr-o judicioasă informație îmbinată cu un util comentariu. Volumul se sfârșește cu un „*Repertoriu de piese în versuri*“.

ION LUCA: *Femeia Cezarului, Morișca*. 2 comedii. 364 pag. Prețul Lei 300.

Cunoscutul dramaturg Ion Luca, a început în acest an să-și retipărească numeroasele piese. Așa au apărut „*Amon Ra*“ și „*Rachievito*“ în Editura Fundațiilor Regale iar la Casa Școlalelor, *Femeia Cezarului*, ed. III. și *Morișca* ed. II. Două interesante comedii din care prima a fost tradusă în 5 limbi. (I. Maxim)

V. VOICULESCU: *Demiurgul*, piesă în 3 acte. 156 pag. Prețul 150 Lei.

Cunoscutul poet gândirist V. Voiculescu după ce nu mult timp înainte a tipărit în Editura Fundațiilor Regale volumul de lectură „*Duhul pământului*“, reapare cu o nouă piesă: *Demiurgul*, care o este superioară creație a teatrului de idei. Nu știm cum ar arăta interpretată, dar totuși actori buni ar putea face o mare realizare, căci atât conflictul, care se bazează pe o operație medicală ce trebuia să se facă de către profesorul Mușatin — *Demiurgul* — și ajutorul acestuia Claudiu — un tip minunat prins — la unele glande ale maimuței Adam, pentru întinerirea profesorului Matei: conflict care e cu atât mai vizibil cu cât fiul *Demiurgului*, Mihai, susține că teoriile tatălui său sunt niște absurdități, ca el să culmineze în extragerea glandelor lui Mihai, cât și replicile bine susținute, permit aceasta. Stilului nu i-se poate aduce nici o obiecție.

Telefonul „Unirii“

Am primit abonamentul pe 1943: E. Herman, Rogoz; M. Simonetti, Sibiu; Oficiul parohial, Șiria; Dr. Gh. Bulgăr, București; P. Ciora, Lupeni; Dr. A. Bocianu, Turda; P. Rusu, Pecica română; Dr. Sorban, Ineu pe 1/2 an; V. Bondrea, București; G. Bone, Deleni; M. Păscuțiu, Cugir; Dr. Vescan Brașov; A. Tufan, Lugoj; T. Bordan, Turda.

Am primi abonamentul pe 1942-1943: Biserica, Uricani; I. Vezoc, Lugoj; L. Cupșa, Reșița; Dr. I. Herlea, Alba-Iulia; A. Baliban, Timișoara; Of. paroh. Tuștea.

Am primit abonament de sprijin și exprimăm călduroase mulțămite: A. Popp, Alba Iulia, 500 lei; Dr. E. Tatar, Deva: 1000 lei; C. Bacău, Lugoj: 400 lei; I. Mărginean, Deva: 700 lei; Pepinierele Groza, Rășboieni 620 lei.

I. Pop, Lupeni. Primit 400 lei, abonament pe 1941 și 1942.

S. Ciumaș, Orăștie. Am primit 2000 lei. Achitat până la 31 XII 1944.

V. Baci, Țăgu. Am primit 500 lei, din cari 100 lei s'a contat pe 1943, iar restul pe anii 1941 și 1942.

Parohia, Tinca. Am primit 300 lei, din cari 100 lei pe 1942 iar 200 l. i pe 1943.

Am primit abonamentul pe 1944 și rugăm complectarea: B. Panaitescu, București; G. Crișan, Focșani; M. Hurducaciu Timișoara; Gh. Cozan, Lupeni; I. Viciu, Aiud; Of. paroh. Rogoz; O. Corodean, Tg.-Jiu; Of. paroh. Petroman; T. Izsaki, Făgăraș; V. Breban, Lugoj; Dr. E. Pop, Aiud; I. Georgescu, Săcădate; Dr. V. Petean, Mociu.

Am primit abonamentul pe 1943: A. Aron, Silvașul de jos; Oficiul parohial Jebel; Dr. A. Bardsosy, Timișoara; Dr. Fl. Ștefănică, Săvârșin. Dr. Șt. Pop, Caransebeș.

Oficiul parohial Folia. Primit 700 lei, din cari 150 lei s'au contat pe 1944.

Confirmăm primirea abonamentului pe 1944: Dr. T. Stanca, Denta; I. Abini, Zlatna; Oficiul parohial Izgar.

Oficiul parohial Tuștea. Primit 500 lei, achitat până la 31. XII 1943.

D. Tămaș, Sibiu. Am primit 700 lei, din cari 450 pe 1941 și 1942 iar 250 pe 1943.

A. Băibănuș, Timișoara. Am primit 400 lei. Achitat până la 31. XII 1943. Unde să trimitem gazeta, la Beiuș sau Timișoara?

Gh. Ionescu, Ibănești. Am primit 300 lei, din cari 150 lei 1944.

I. Petean Cernăuți. Primit 300 lei, din cari 175 pe 1944.